

מדיניות מוניטרית בצל משבר הקורונה אוקטובר 2020

אנדרו אביר,
המשנה לנגיד

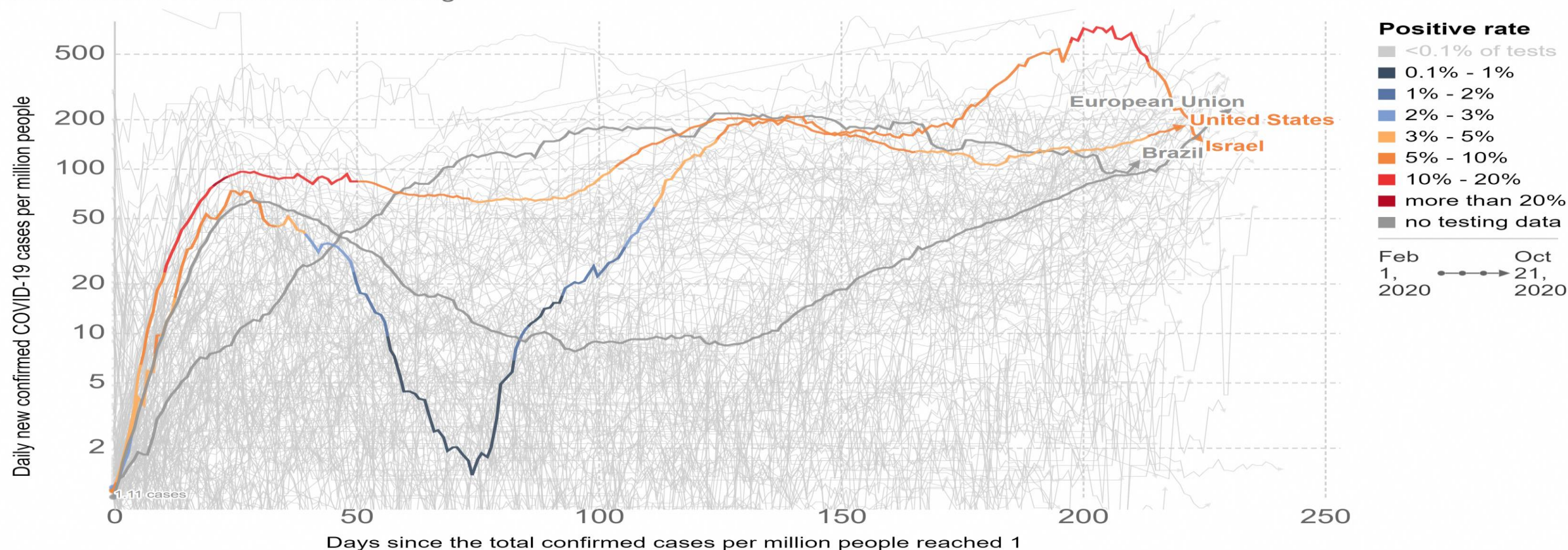
מגפת הקורונה:

בהשוואה בינלאומית – ישראל חווה גל שני משמעותי מאוד אך נראה כי הסגר השני היה אפקטיבי

Daily new confirmed COVID-19 cases per million people

Shown is the rolling 7-day average. The number of confirmed cases is lower than the number of actual cases; the main reason for that is limited testing.

Our World
in Data

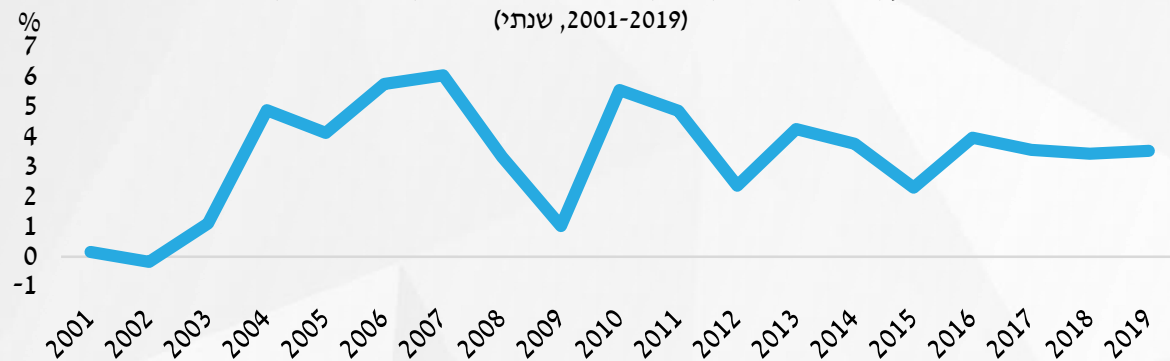
Source: European CDC – Situation Update Worldwide – Last updated 21 October, 11:34 (London time), Official data collated by Our World in Data
CC BY

כלכלת ישראל נכנסה במצב יחסית טוב למשבר

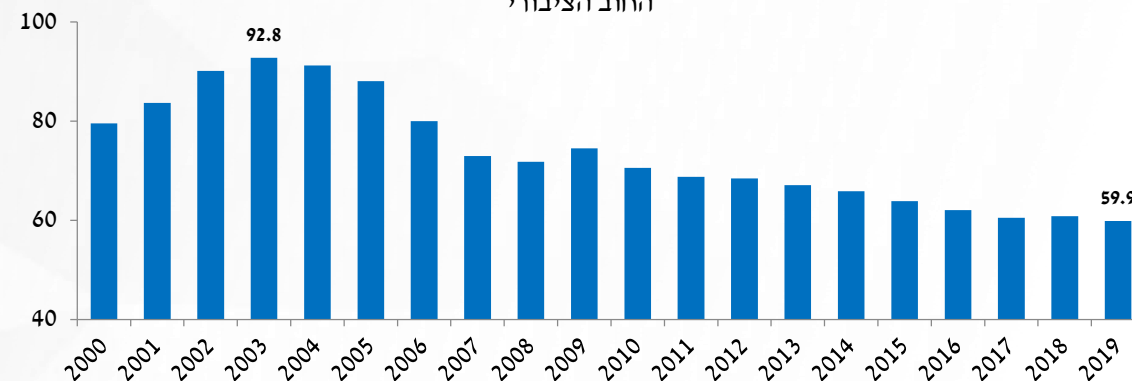
התמ"ג צמח בקצב הפוטנציאלי בשנים האחרונות

שיעורי צמיחת התוצר בישראל ובמדינות המפותחות והמתפתחות (שנת 2001-2019)

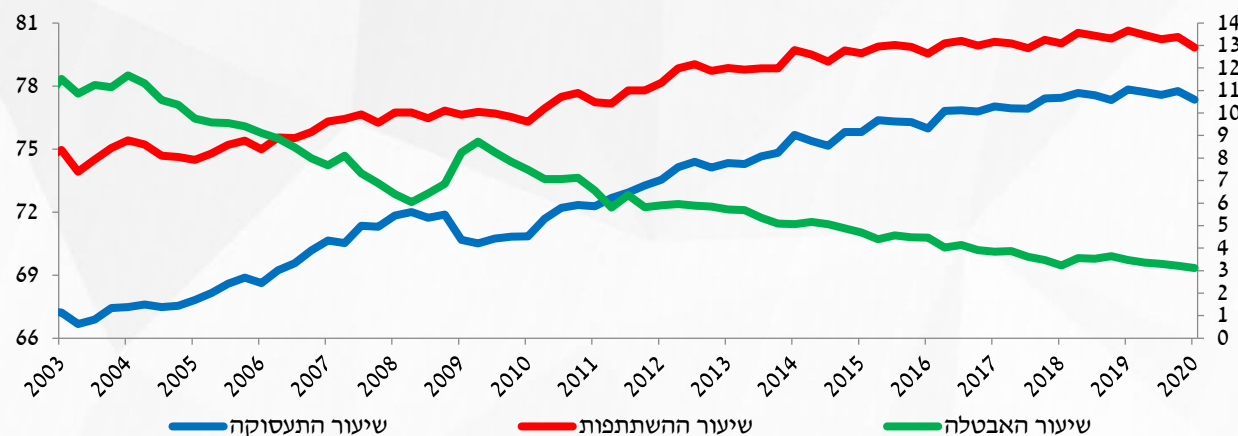
יחס החוב תוצר פחת בהתמדה

החוב הציבורי

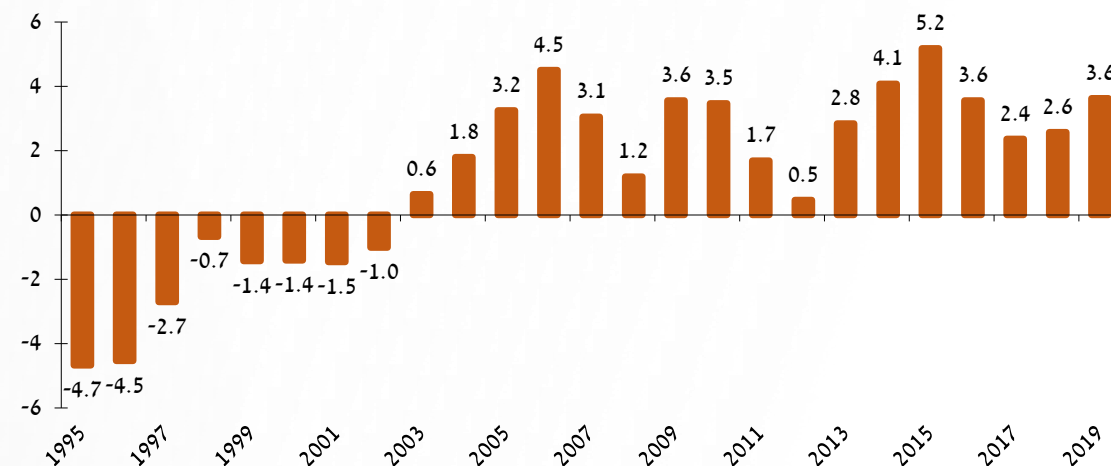
שוק העבודה היה הדוק

שיעור התעסוקה, שיעור האבטלה ושיעור ההשתתפות

החשבון השוטף נמצא בעודף

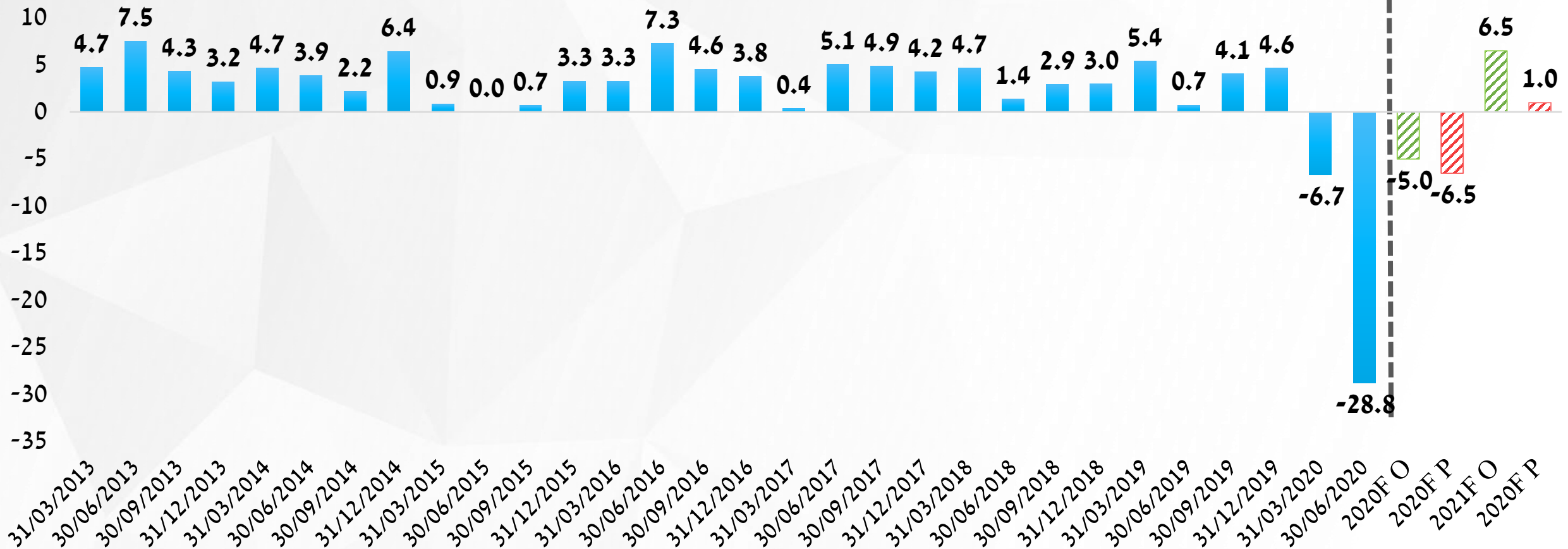
החשבון השוטף של מאזן התשלומים

המשק צפוי להתכווץ ב-2020

שיעורי צמיחת התוצר בישראל
רבעוני במונחים שנתיים, 2013 עד 2020

הצמיחה השנתית
החזויה על פי חטיבת
המחקר:
בתרחיש האופטימי
בתרחיש הפסימי

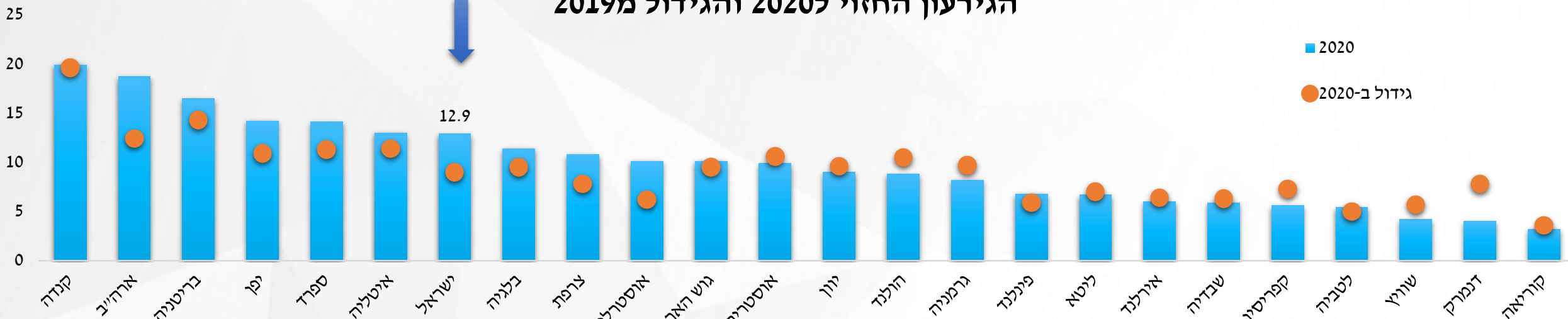

מקור: עיבודי בנק ישראל

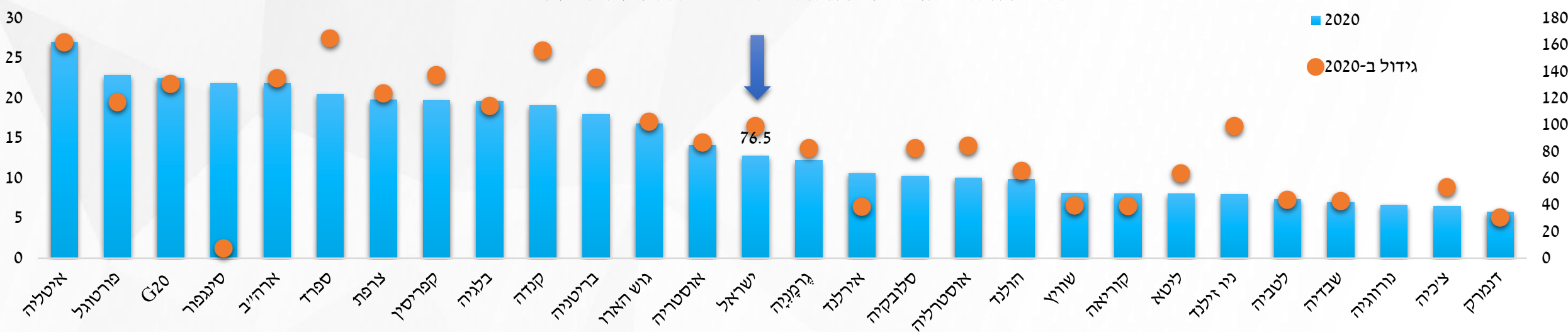

הגירעון והחוב הצפויים לישראל בהשוואה למדינות המפותחות

הגירעון החזוי ל-2020 והגידול ב-2019

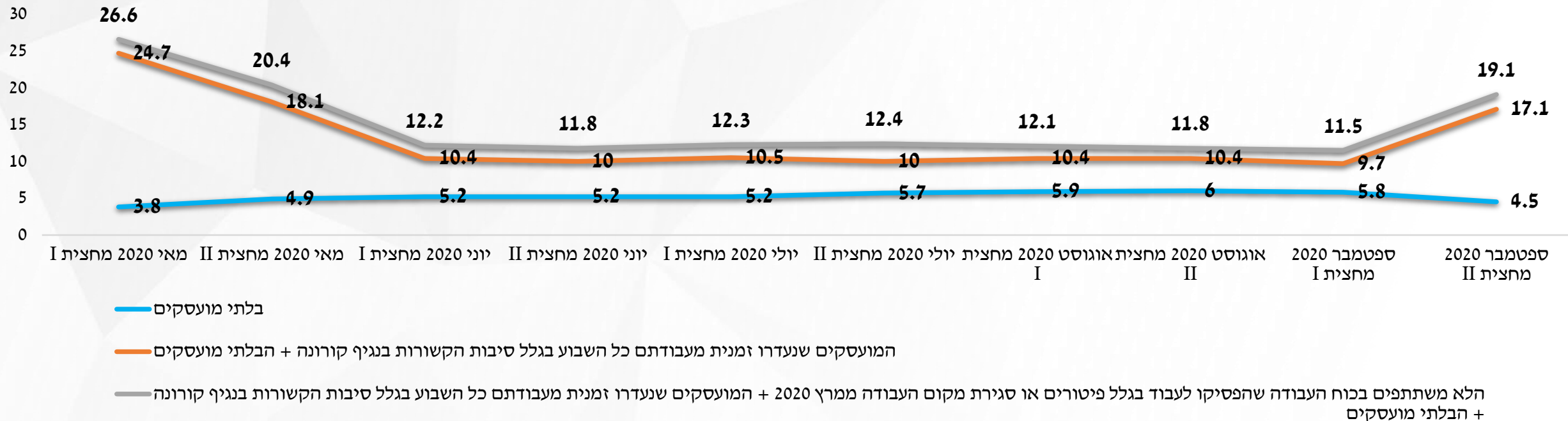
יחס החוב לתוצר החזוי ל-2020 והגידול ב-2019

בעקבות הסגר השני שיעור האבטלה הרחב זינק במחצית השנייה של ספטמבר

מחצית II של ספטמבר 2020	מחצית I של ספטמבר 2020	
165,000 (4.2%)	231,900 (5.8%)	בלתי מועסקים
672,400 (17.1%)	390,400 (9.7%)	המועסקים שנעדרו זמנית מעבודתם כל השבוע בגלל סיבות הקשורות בנגיף קורונה + הבלתי מועסקים
767,400 (19.1%)	471,100 (11.5%)	הלא משתתפים בכוח העבודה שהפסיקו לעבוד בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה ממרץ 2020 + המועסקים שנעדרו זמנית מעבודתם כל השבוע בגלל סיבות הקשורות בנגיף קורונה + הבלתי מועסקים

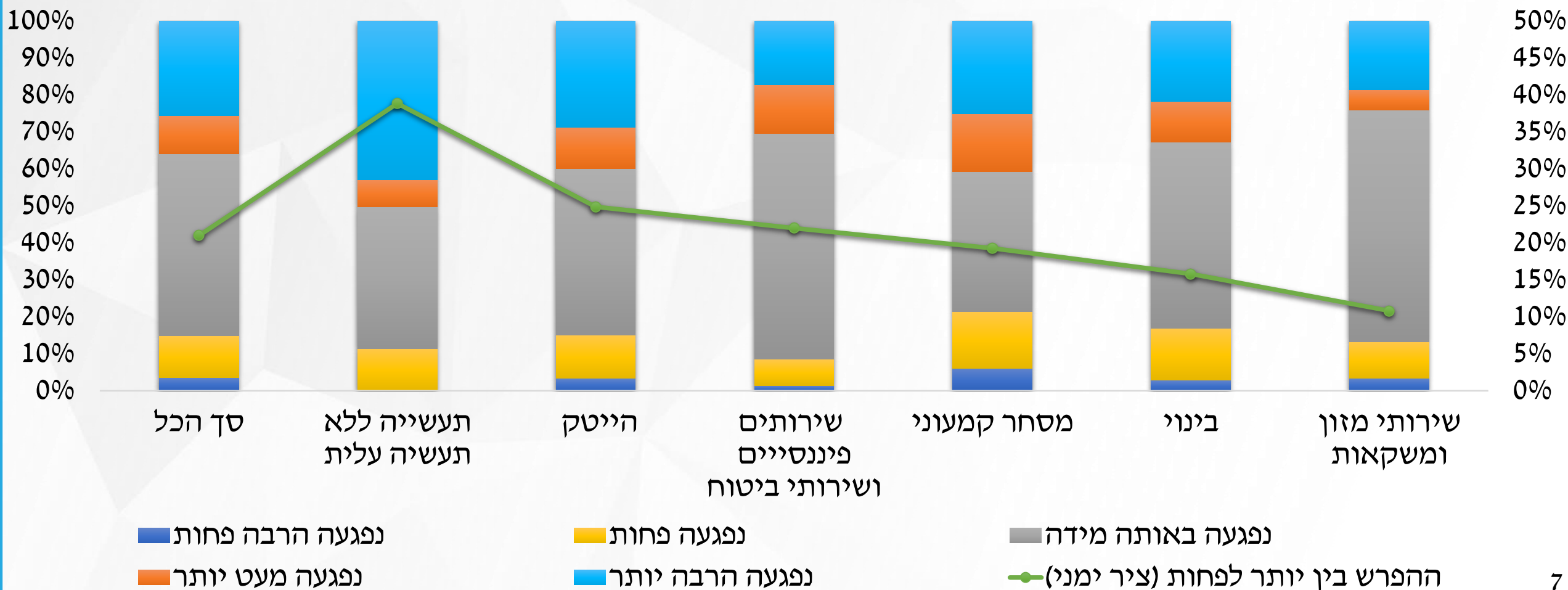
התעסוקה בחודשים מאי-אוגוסט 2020 (כאחוז מכוח העבודה)

מתוצאות סקר מצב העסקים: כ-50% מהעסקים נפגעו מהסגר השני באותו מידה כמו בסגר הראשון וכ-35% נפגעו במידה רבה יותר בסגר השני

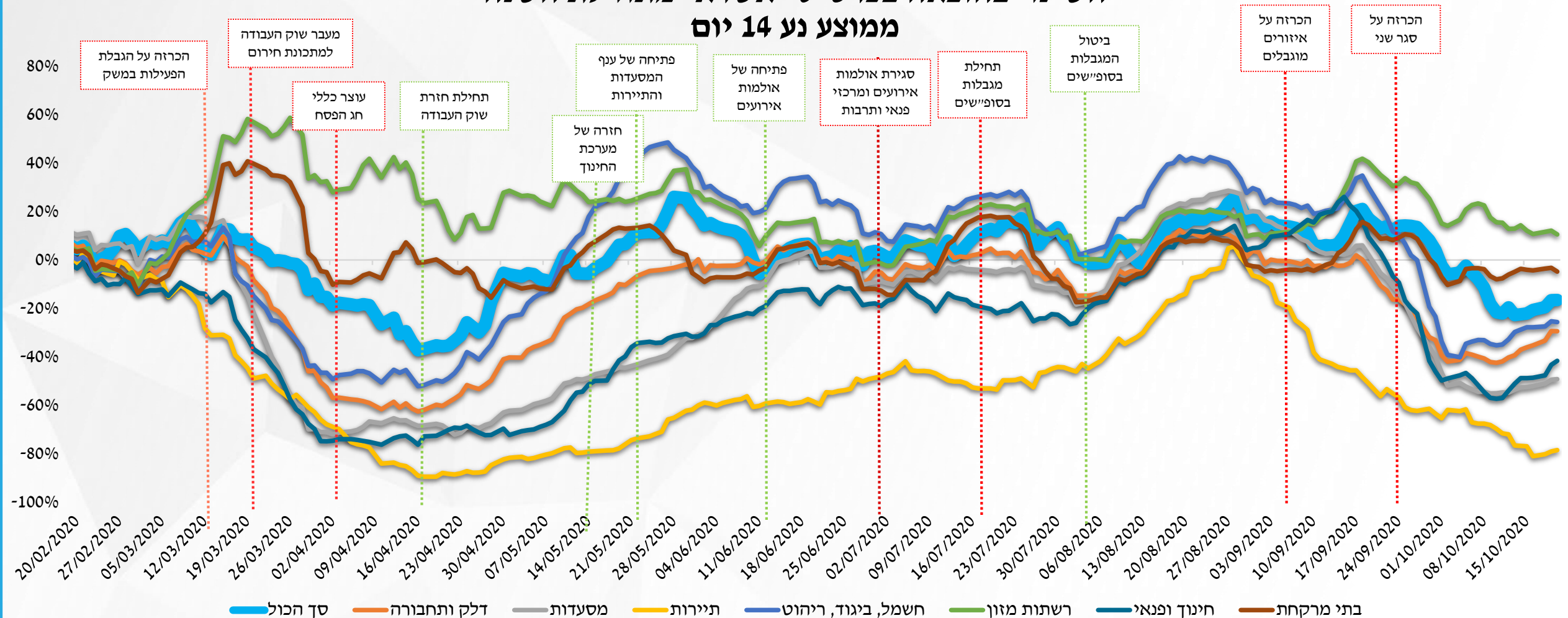
איור 3 - הפעילות הכלכלית בסגר זה בהשוואה לסגר הקודם (אחוז מתוך עסקים עם +5 משרות)

הפרש בין נפגע יותר לנפגע פחות

הוצאות כרטיסי אשראי: מגמה ירידה בעקבות חידוש ההגבלות

השינוי בהוצאה בכרטיסי אשראי מתחילת השנה ממוצע נע 14 יום

ריכוז פעילות בנק ישראל עד כה במשבר

יעוץ כלכלי לממשלה

- ✓ קידום רשת ביטחון תקציבית וצעדים לטיפול בעסקים שנפגעו.
- ✓ גיבוש תכנית לאסטרטגיית יציאה.
- ✓ צעדי מדיניות למזעור הפגיעה הכלכלית במשק ומענה בריאותי לפעילות הכלכלית.

בנקאות, אשראי ותשלומים

- ✓ הורדת דרישות ההון ועצירת דיבידנדים בכדי להגדיל את היקף האשראי.
- ✓ הקלות רגולטוריות וחשבונאיות.
- ✓ דחיית מאות אלפי תשלומי משכנתא והלוואות אחרות של כ-9 מיליארד ₪.
- ✓ השהיית הגבלות בשיקים ללא כיסוי.
- ✓ הנחייה למעבר לשרותי בנקאות מרחוק.

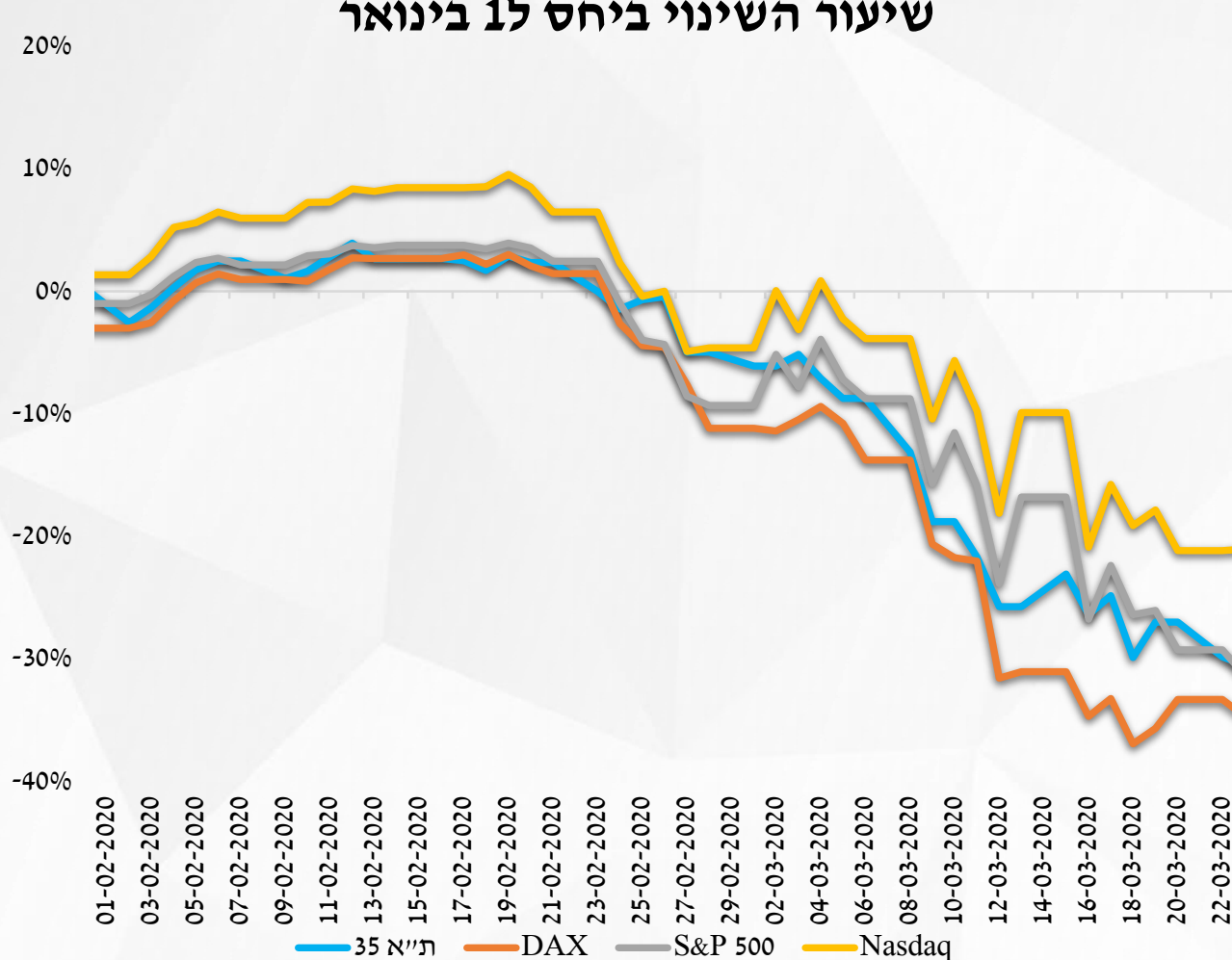
מדיניות מוניטרית ויציבות פיננסית

- ✓ עסקאות SWAP בסך 15 מיליארד \$.
- ✓ רכישת אג"ח ממשלתיות עד ל-50 מיליארדי ₪.
- ✓ הרחבת התכנית ב-35 מיליארדי ₪.
- ✓ הפחתת הריבית ב-0.15.
- ✓ מתן הלוואות לבנקים מותנה במתן אשראי לעסקים קטנים וזעירים.
- ✓ רכישת אג"ח קונצרני עד ל-15 מיליארד ₪.
- ✓ מתן הלוואות לבנקים בריבית שלילית מותנה במתן אשראי לעסקים קטנים וזעירים בריבית עד פריים +1.3%.

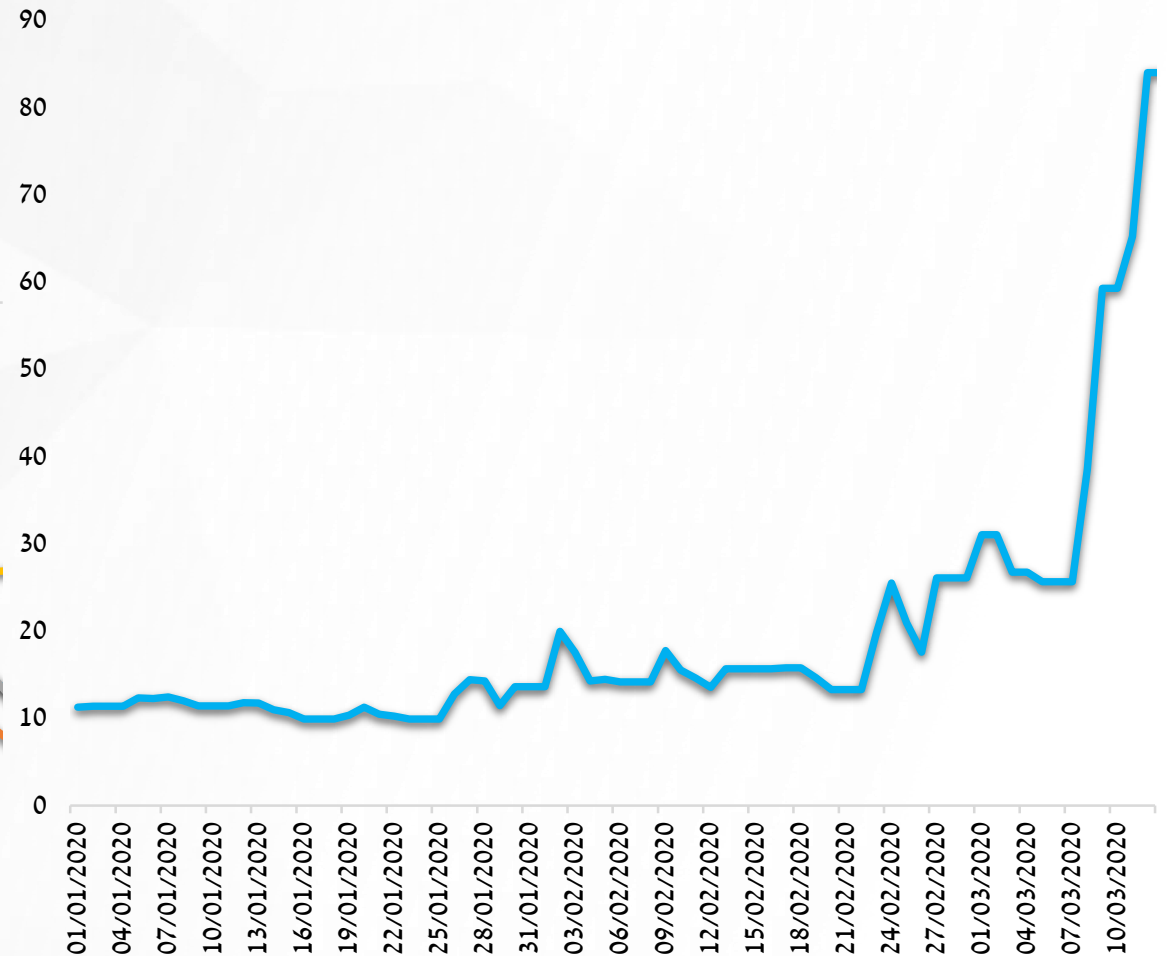

בחודשים פברואר ומרץ, המשבר הרפואי הוביל לבהלה בשווקים הפיננסיים וירידות שערים חדות ביותר

מדדי מניות עיקריים בארץ ובעולם
שיעור השינוי ביחס ל1 בינואר

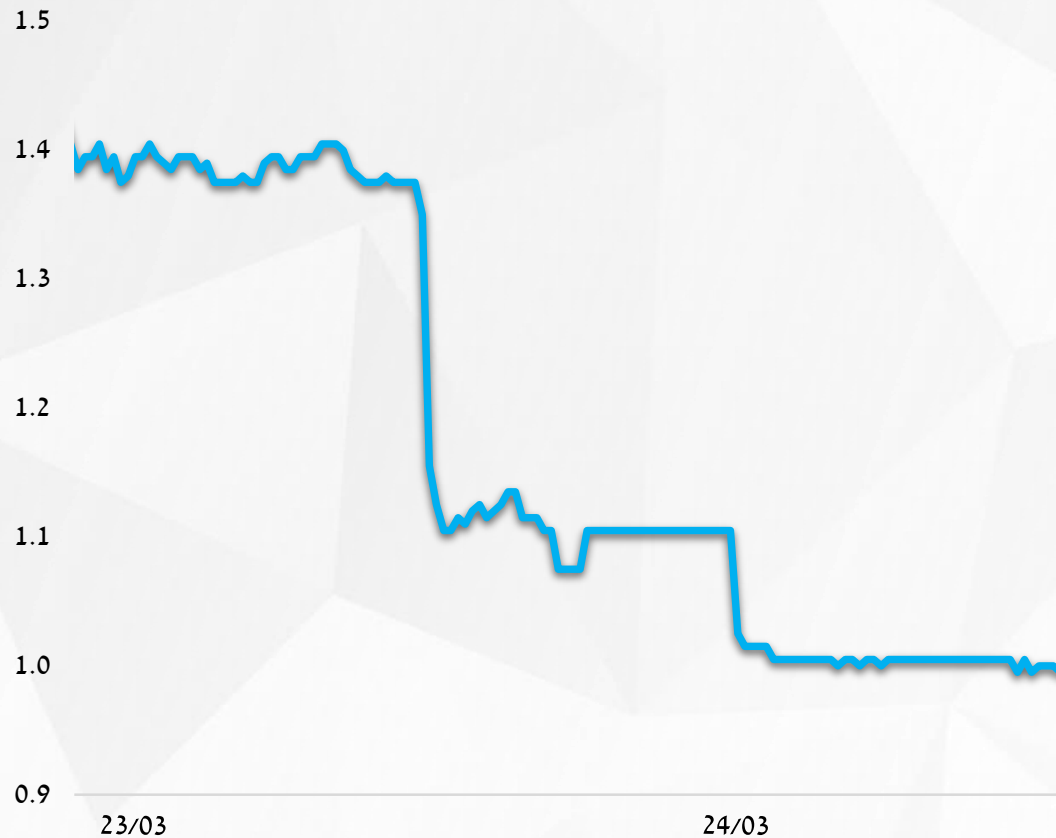
מדד ה-VIX תל אביב

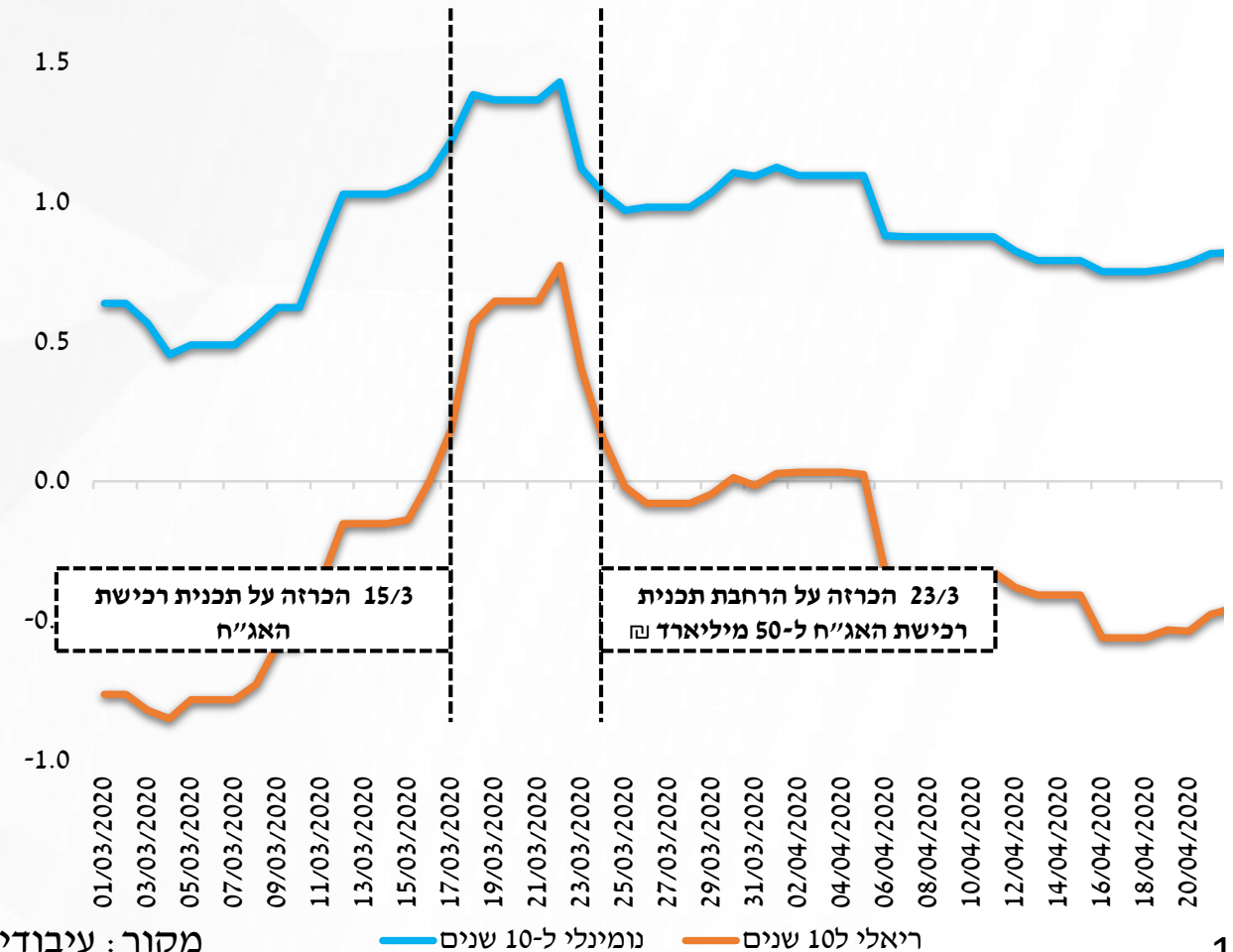

התערבות בנק ישראל בשוק האג"ח הממשלתי: השפיעה באופן משמעותי על התשואות בזמן אמת

תשואת אג"ח נומינלי ל-10 שנים (%)
סביב ההודעה על תכנית הרכישות

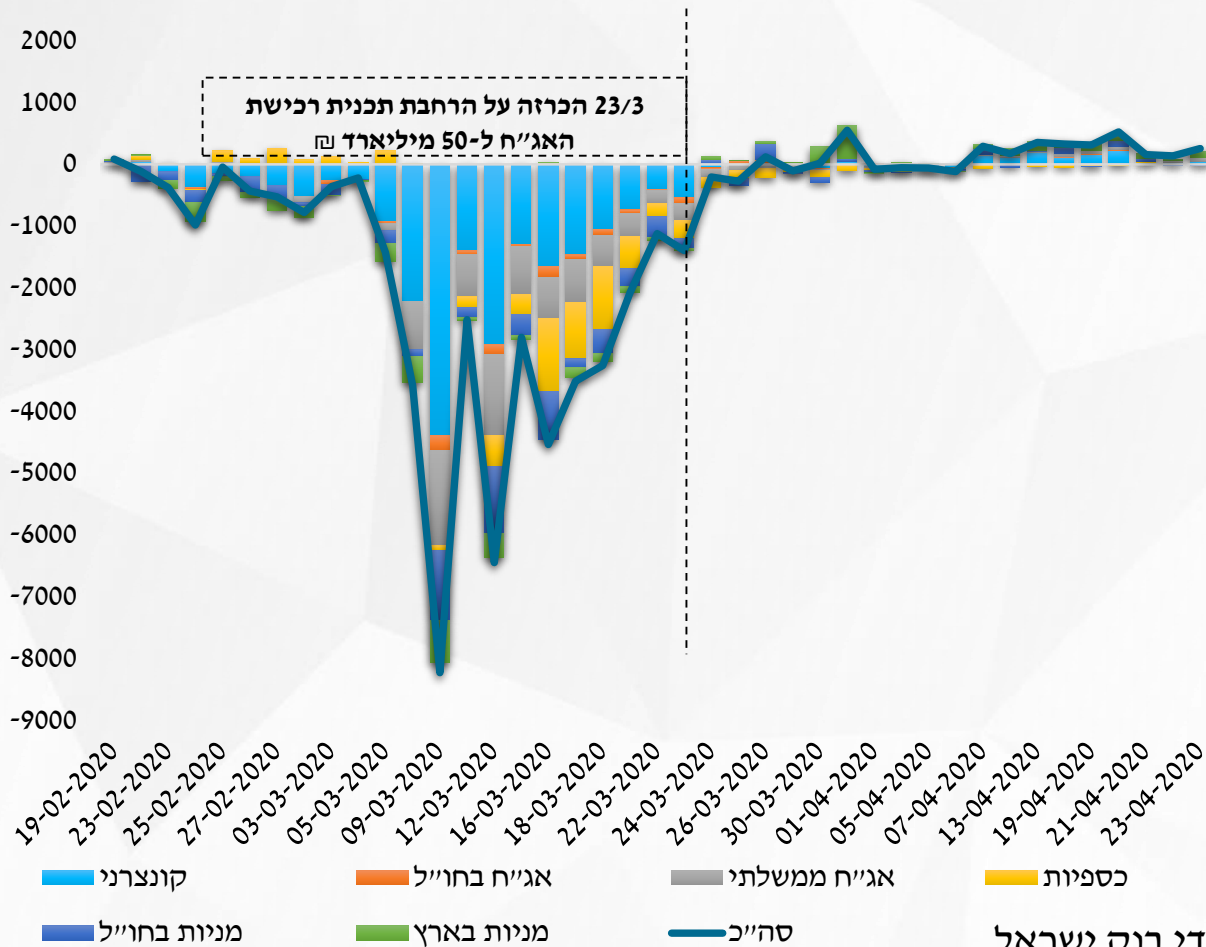
תשואות אג"ח ממשלתיות (%)

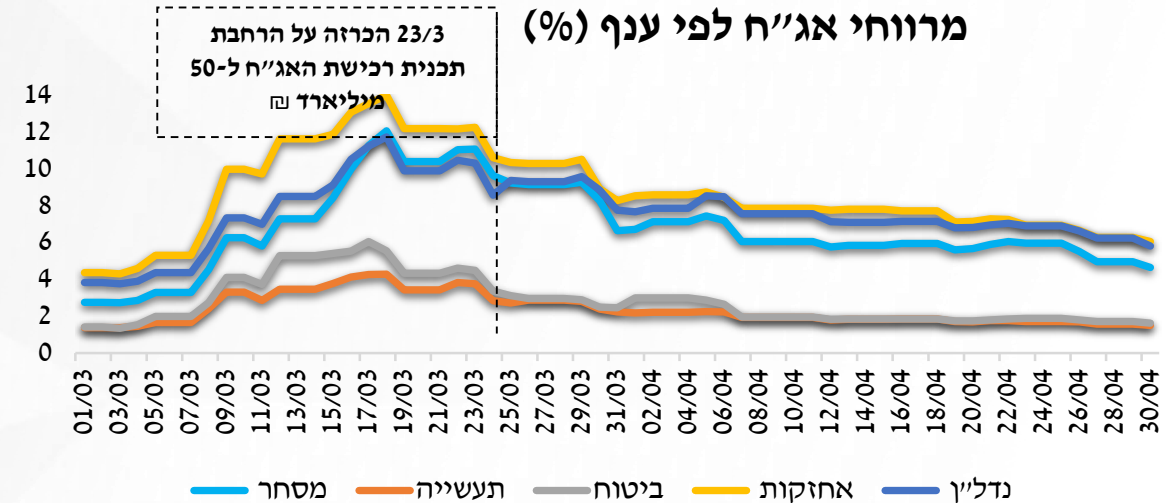
מקור: עיבודי בנק ישראל

התערבות בנק ישראל בשוק האג"ח הממשלתי: השפעה של תכנית רכישות על האג"ח הקונצרניות

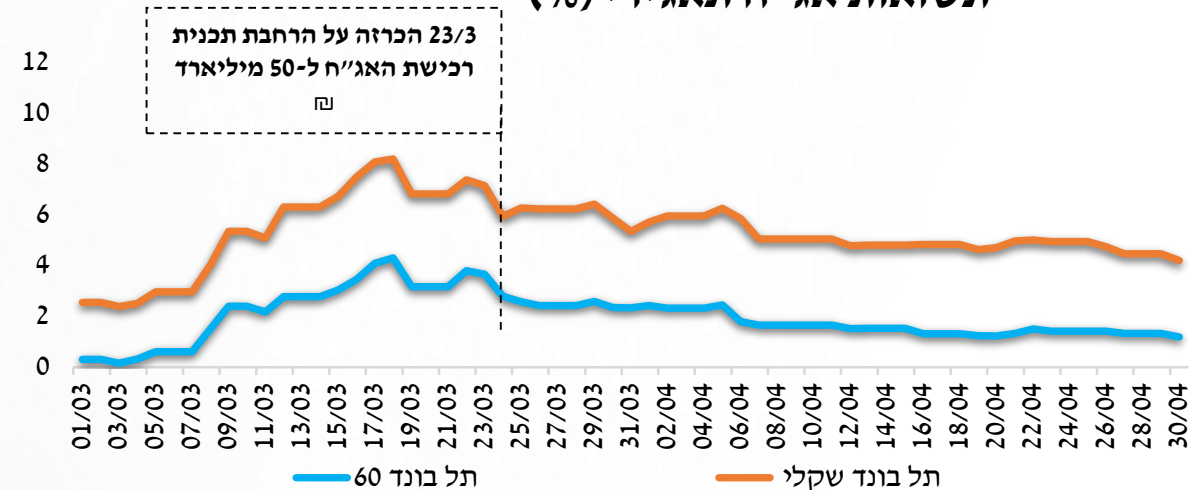
קרנות נאמנות - צבירה יומית
צבירה נטו לפי התמחויות (במיליוני ₪)

מרווחי אג"ח לפי ענף (%)

תשואות אג"ח תאגידי (%)

מקור: עיבודי בנק ישראל

הרחבת הכלים המוניטריים בשווקים: סיוע לעסקים בינוניים-גדולים לצד סיוע לעסקים קטנים וזעירים

עסקים בינוניים-גדולים: השקת תכנית לרכישת אג"ח תאגידי בשוק המשני

- **בנק ישראל ירכוש אג"ח בהיקף של 15 מיליארד ₪ על בסיס סמן רחב של ניירות ערך.**

• **רציונל:**

- הבטחת המשך פעולתו התקינה של שוק אג"ח החברות.
- חיזוק התמסורת מהמדיניות המוניטרית אל שוק האשראי.
- פינוי מקורות נוספים לאשראי לכלל ענפי המשק.

הרחבת הכלים המוניטריים בשווקים: סיוע לעסקים בינוניים-גדולים לצד סיוע לעסקים קטנים וזעירים

עסקים בינוניים-גדולים: השקת תכנית לרכישת אג"ח תאגידי בשוק המשני

- בנק ישראל ירכוש אג"ח בהיקף של 15 מיליארד ₪ על בסיס סמן רחב של ניירות ערך.

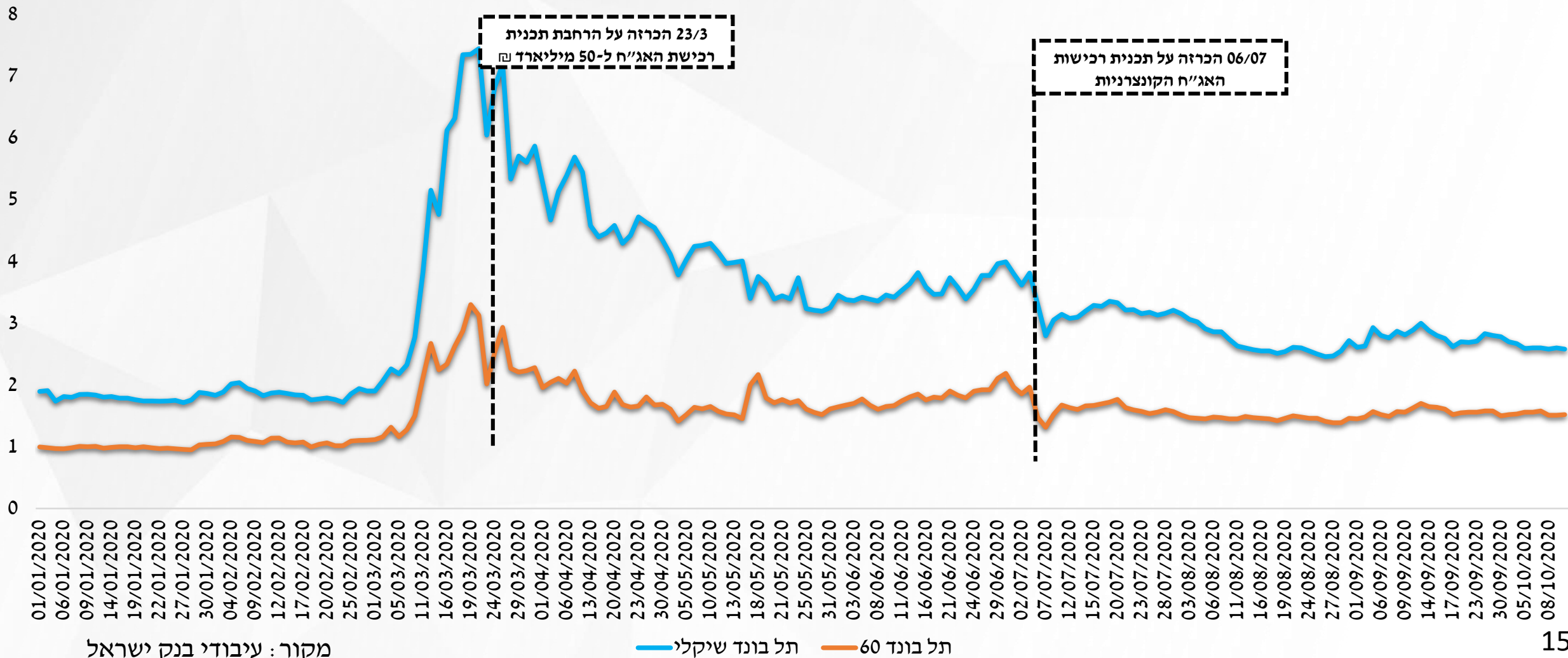
קווים מנחים וכללים לרכישות:

- אג"ח קונצרניות בדירוג A- ומעלה, שאינן של חברות זרות, אינן בעלות אופציה להמרה למניות (CoCo), אינן צמודות מט"ח ואינן בריבית קבועה. בנק ישראל לא ימכור אג"ח באם יירד דירוגה.
- ה"סמן": קבוצה של אג"ח תאגידיות בעלת התפלגות סקטוריאלית ודירוג דומה להתפלגות השוק הכולל למעט אג"ח שהוחרגו.
- אורך תקופת התכנית תלוי בתנאי השוק.
- לעת עתה בנק ישראל רוכש את איגרות החוב הקונצרניות באופן ישיר.

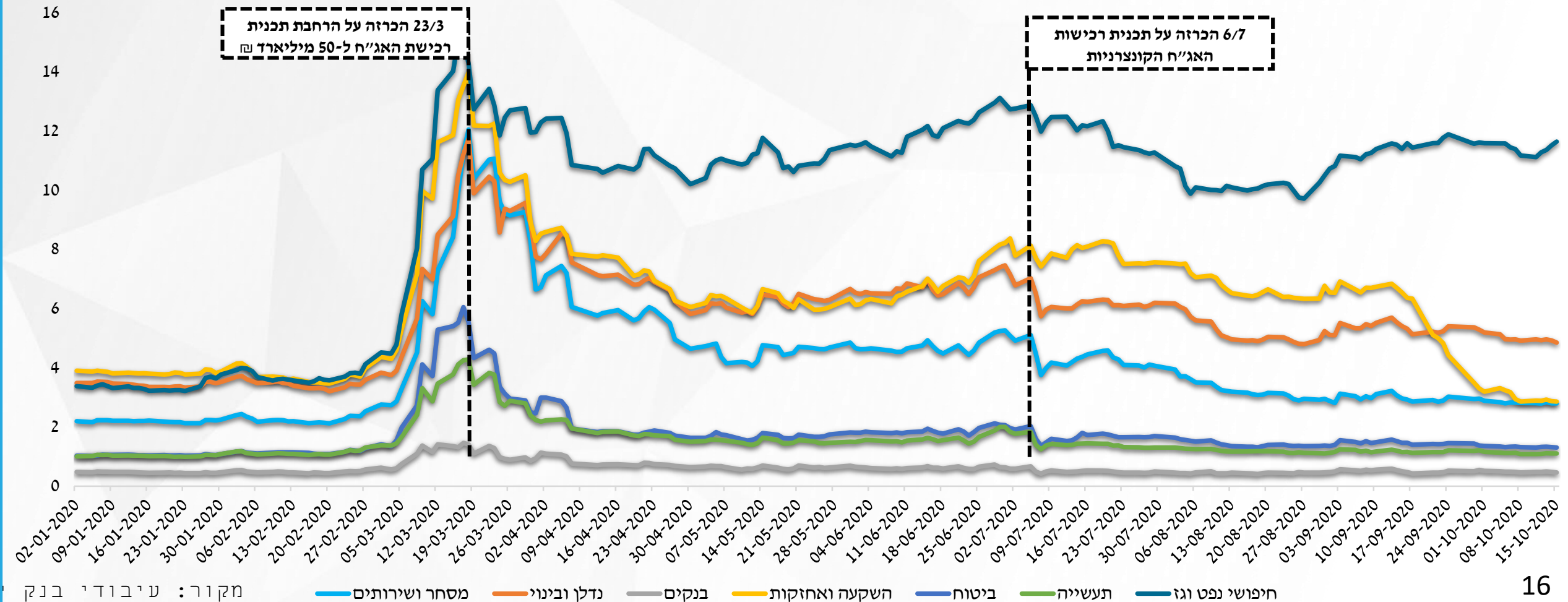
מרווחי התל-בונד הצטמצמו בעת הכרזת התכנית

מרווחים מדדים נבחרים

השפעת התכנית מורגשת בענפים

מרווחי אג"ח שקליות לפי ענפים
מרווח תשואה המחושב מעקום 0

הרחבת הכלים המוניטריים בשווקים: סיוע לעסקים בינוניים-גדולים לצד סיוע לעסקים קטנים וזעירים

עסקים קטנים וזעירים: חידוש התכנית המיוחדת להרחבת היצע האשראי הבנקאי

- **רקע – אפריל 2020:** הופעלה תוכנית הלוואות למערכת הבנקאות בריבית של 0.1% לשלוש שנים, במטרה להגדיל את היצע האשראי לעסקים קטנים וזעירים, במסגרתה ניתנו לבנקים הלוואות בסך 4.6 מיליארד ₪.
- **חידוש התכנית – 6 ביולי:** התוכנית מחודשת ללא מגבלה על סכום ההלוואות, עד להודעה חדשה.

מתווה דחיית תשלומי הלוואות במערכת הבנקאית

- **רקע – הכרזה במאי 2020:** תכנית מקיפה של דחיית משכנתאות, הלוואות צרכניות והלוואות לעסקים קטנים, ללא גביית עמלה או העלאה של הריבית הנקובה בחוזה.
- **הארכת והרחבת התכנית – 13 ביולי:** הארכת התקופה להגשת בקשה לדחיית תשלומי הלוואות עסקיות, צרכניות ומשכנתאות עד אוקטובר 2020, בד בבד עם הארכת הדחייה האפשרית בתשלומי משכנתאות עד סוף 2020 לכלל הלקוחות.

דחיות תשלומי אשראי מתבצעות בהיקף חסר תקדים מתחילת המשבר. הרוב המכריע של מבקשי הדחיות נענים בחיוב.

מספר הלוואות בהן נדחו תשלומים (מרץ - אוקטובר)	סכום הדחייה (מיליוני ₪)	יתרת אשראי בגינו נדחה (מיליוני ₪)	
808,799	10,221	171,167	סך כל ההלוואות
8,197	1,917	26,050	עסקים מסחריים וגדולים
170,138	3,385	23,336	עסקים קטנים
179,503	3,046	105,270	משכנתאות*
450,961	1,873	16,511	אשראי צרכני אחר

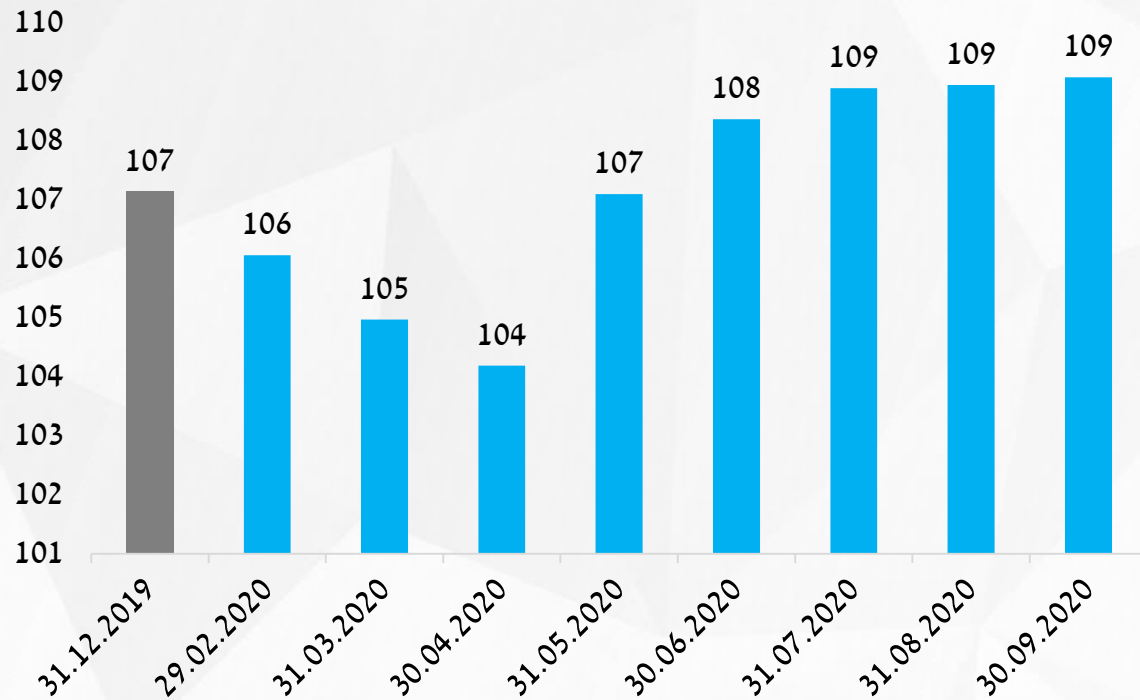
* דיוור-מספר לקוחות שביקשו דחייה

כבר בתחילת המשבר אפשרה המערכת הבנקאית, בעידוד בנק ישראל, דחייה של תשלומי הלוואות, והיא נענית לרוב המוחלט של הבקשות לדחיית תשלומי הלוואות. מספר קטן של בקשות דחייה לא נענו, ברובן של לוויים שעוד לפני פרוץ המשבר לא עמדו בתנאי ההחזר.
ב29 בספטמבר: הארכת התקופה להגשת בקשה לדחיית תשלומי הלוואות עסקיות, צרכניות ומשכנתאות עד סוף שנת 2020.

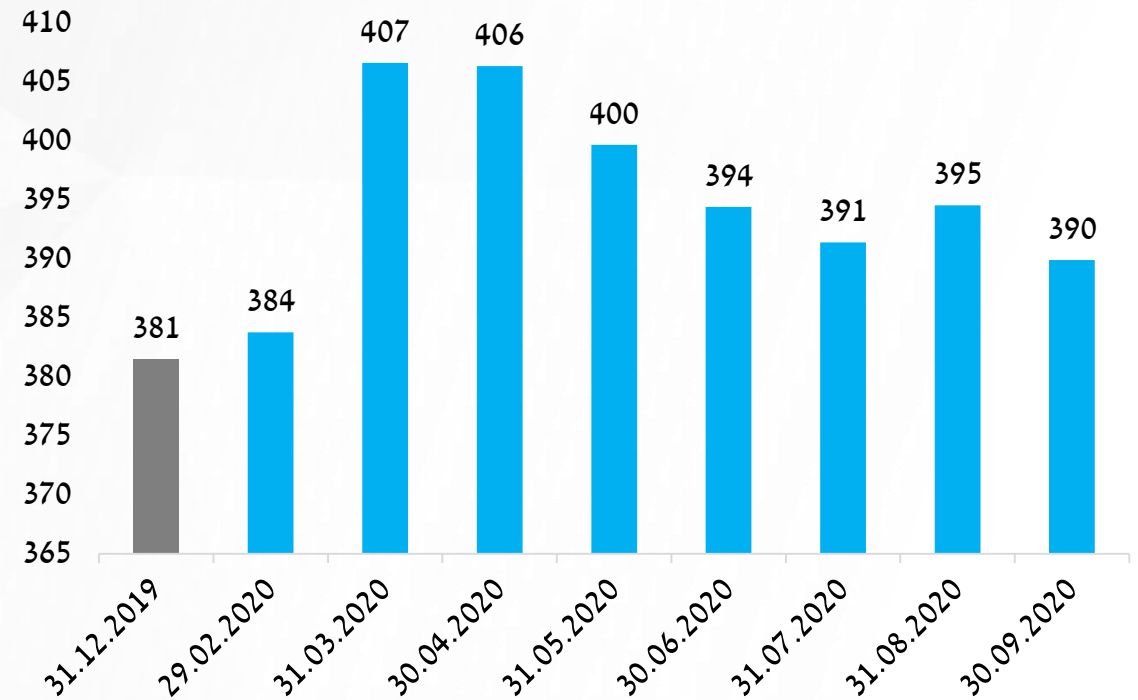

יציבות באשראי העסקי ויתרות גבוהות בהשוואה לתחילת המשבר

יתרת האשראי הבנקאי לעסקים קטנים
מיליארדי שקלים

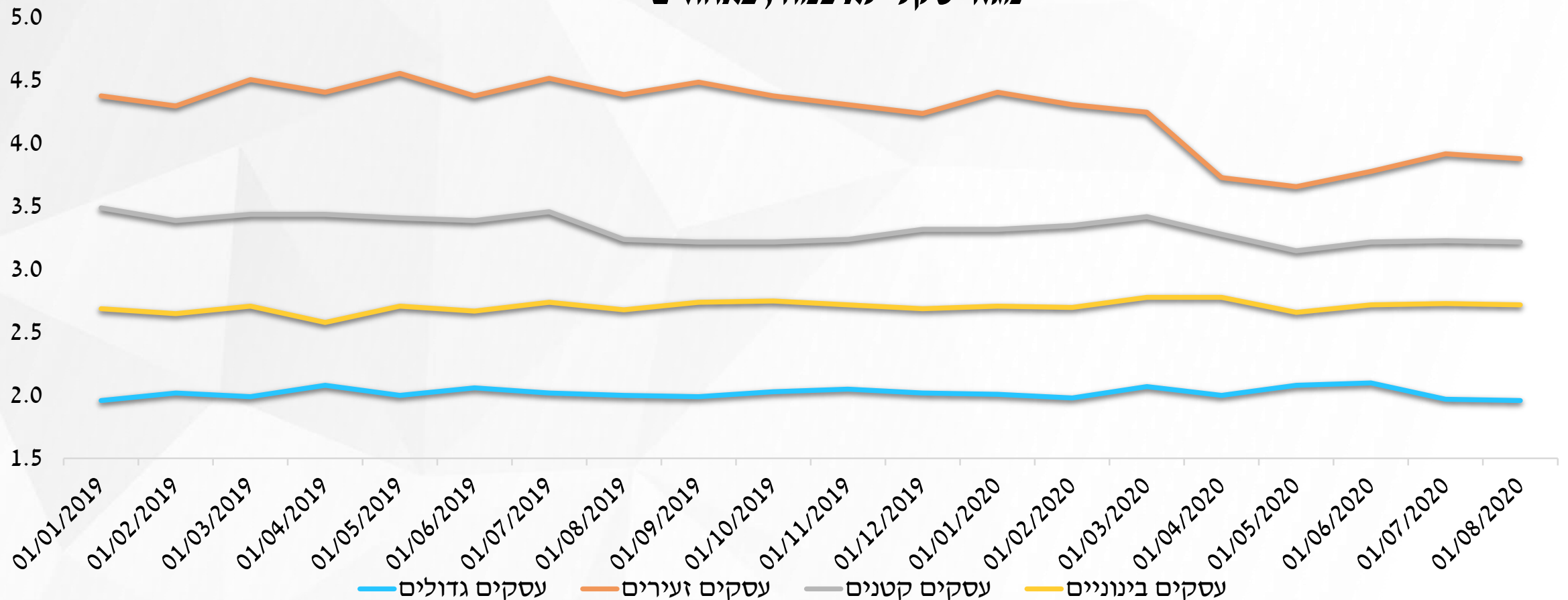

יתרת האשראי הבנקאי המסחרי
מיליארדי שקלים

שיעור הריבית על אשראי עסקים קטנים נמוך מאשר לפני המשבר

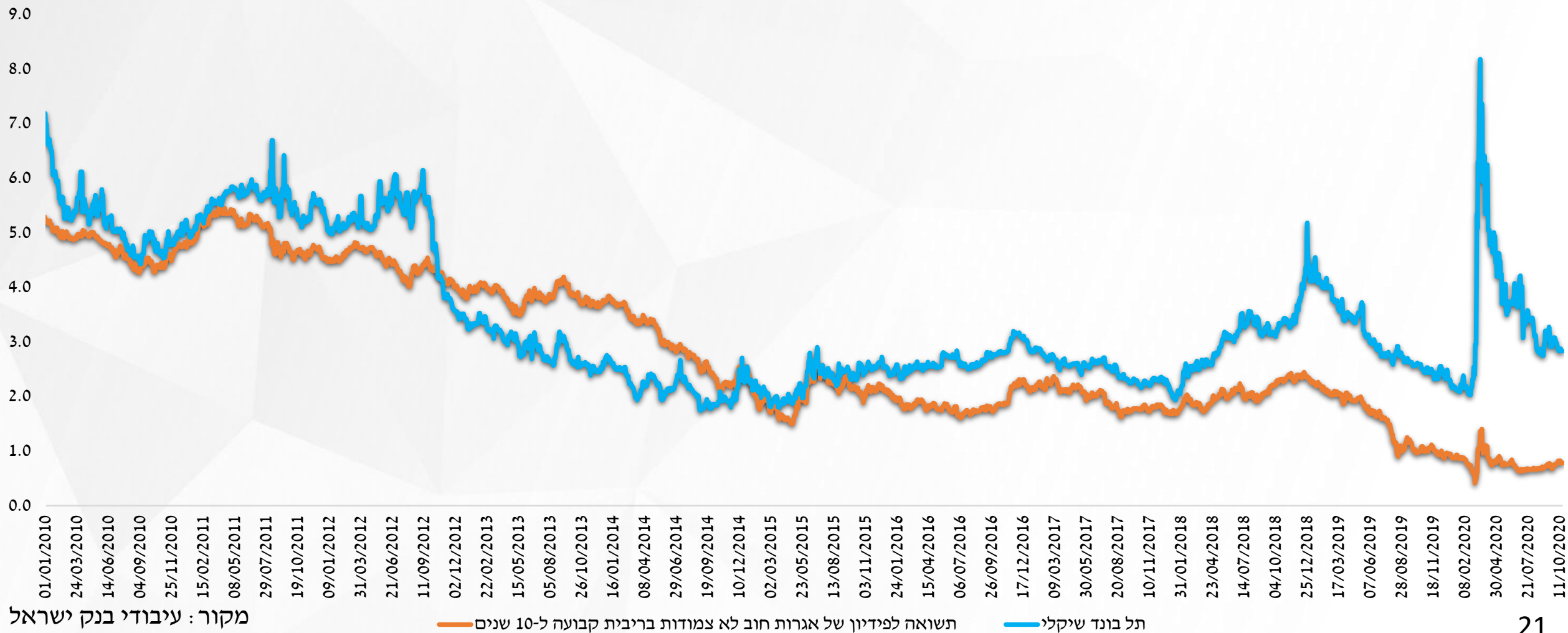
שיעור הריבית על אשראי בנקאי לעסקים
בחלוקה למגזרי פעילות פיקוחיים
מגזר שקלי לא צמוד, באחוזים

בראיה היסטורית, עלות גיוס ההון כיום נמוכה

תשואות אג"ח ממשלתיות ותשואות תל בונד שיקלי

הרחבת הכלים המוניטריים בשווקים: הרחבת תכנית הרכישות וסיוע לעסקים קטנים וזעירים

בתאריך ה-22/10/2020 הוועדה המוניטרית החליטה:

בנק ישראל יגדיל את תכנית הרכישות האג"ח הממשלתי בשוק המשני ב-35 מיליארד ש"ח

- בהמשך להחלטת הוועדה המוניטרית מה-23.3.20 להשיק תכנית לרכישת אג"ח ממשלתי בשוק המשני בהיקף של 50 מיליארד ₪. עד לסוף ספטמבר עמדו רכישות אג"ח הממשלה על כ-33.6 מיליארדי ₪.

בנק ישראל ישיק נדבך חדש בתוכנית להקלת תנאי האשראי לעסקים קטנים וזעירים

- בנק ישראל יספק למערכת הבנקאית הלוואות לטווח של ארבע שנים בריבית קבועה של **מינוס 0.1%**, כנגד הלוואות שהבנקים יעניקו לעסקים קטנים וזעירים, ובתנאי שהריבית על ההלוואות לעסקים קטנים וזעירים לא תעלה על **פריים + 1.3%**.
- התכנית הינה בהיקף של עד **10 מיליארד ₪** ותופעל עד סוף חודש יוני 2021.

תודה